

Ministerul Educației Culturii și Cercetării al Republicii Moldova

Centrul de Excelență în Educație Artistică „Ștefan Neaga”

"Aprob"

Directorul Centrului de Excelență în Educație
Artistică „Ștefan Neaga”,

Dr. Perju Gheorghe

"11" octombrie 2017

Curriculumul modular

S.02.O.033 Solfegii II

Specialitatea
21560 Muzicologie

Calificarea
265237 Muzicolog

Chișinău, 2017

Curriculumul a fost elaborat în cadrul Proiectului *EuropeAid/133700/C/SER/MD/12*
"Asistență tehnică pentru domeniul învățământ și formare profesională
în Republica Moldova",
implementat cu suportul financiar al Uniunii Europene

Autori:

Butucel Zinona, profesor, grad didactic superior, Centrul de Excelență în Educație Artistică „Ștefan Neaga”

Rusu Angela, profesor, grad didactic superior, Centrul de Excelență în Educație Artistică „Ștefan Neaga”

Aprobat de:

Consiliul metodic științific al Centrului de Excelență în Educație Artistică „Ștefan Neaga”.

Director

Gheorghe Perju

"11" Octombrie 2017

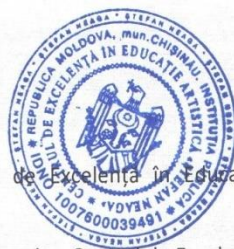
Recenzenți

Ivancenco Valentina, șef Catedra de Muzicologie, Centrul de Excelență în Educație Artistică „Ștefan Neaga”,

Martînenco Neli, director adjunct pe instruire, grad didactic superior, Centrul de Excelență în Educație Artistică „Ștefan Neaga”.

Adresa Curriculumului în Internet:

Portalul național al învățământului profesional tehnic
<http://www.ipt.md/ro/produse-educationale>

Cuprins

I. Preliminarii.....	4
II. Motivația, utilitatea disciplinei pentru dezvoltarea profesională.....	5
III. Competențele profesionale specifice modulului	5
IV. Administrarea modulului.....	6
V. Unitățile de învățare.....	6
VI. Repartizarea orientativă a orelor pe unități de învățare.....	7
VII. Studiu individual ghidat de profesor	8
VIII. Lucrările practice recomandate	9
IX. Sugestii metodologice	9
X. Sugestii de evaluare a competențelor profesionale.....	11
XI. Resursele necesare pentru desfășurarea procesului de studii	14
XII. Resursele didactice recomandate elevilor.....	14

I. Preliminarii

Statutul Curriculumului. Curriculumul modular la *Solfegii II* este document normativ și un instrument didactic pentru pregătirea specialiștilor în domeniul de educație *Arte*, specialitatea *Muzicologie*, în instituțiile de învățământ profesional tehnic postsecundar.

Cursul de *Solfegiu* se studiază în mod obligatoriu în cadrul întregului sistem de instruire muzicală, începând cu școala de muzică în învățământul complementar până la învățământul universitar, respectiv la diverse niveluri de complexitate și generalizare a materialului didactic. Modelul curricular al disciplinei urmărește progresul achizițiilor pe durata celor patru ani de studiu.

Obiectul de studiu al disciplinei Solfegii II face parte din componenta de specialitate în formarea profesională fiind bazat pe concepte specifice compartimentului muzical-teoretic. Acest concept asigură continuitatea firească în dezvoltarea competențelor profesionale și se oferă în regim obligatoriu pe tot parcursul ciclului de învățământ artistic începând cu școlile de muzică până la învățământul superior. Pentru a realiza cu succes această ofertă educațională, este necesar să se creeze un mediu educațional adecvat, calitativ și productiv, centrat pe elev.

Funcțiile Curriculumului de bază sunt:

- act normativ al procesului de predare, învățare, evaluare în contextul unei pedagogii axate pe
- competențe;
- reper pentru proiectarea didactică și desfășurarea procesului educațional;
- competență de bază pentru elaborarea manualelor, ghidurilor metodologice, testelor de evaluare.

Beneficiarii Curriculumului. Curriculumul este destinat:

- profesorilor din instituțiile de învățământ profesional tehnic postsecundar, domeniul de educație *Artă*;
- autorilor de manuale și ghiduri metodologice;
- elevilor care își fac studiile la specialitatea în cauză;
- membrilor comisiilor de identificare, evaluare și recunoaștere a rezultatelor învățării.

Curriculumul modular *Solfegiu II* este adresat cadrelor didactice, pentru care respectivul document va servi drept orientare în proiectarea didactică și reper în desfășurarea unui demers didactic creativ. Curriculumul actual permite o abordare flexibilă și implică o libertate a profesorului în selectarea demersului didactic, a conținuturilor și proiectării individuale a activităților educaționale.

Scopul studierii acestui modul constă în formarea și pregătirea specialistului în domeniul dat. În cadrul cursului se studiază elementele fundamentale ale muzicii în vederea dezvoltării aptitudinilor și capacităților muzicale, care în ansamblu contribuie la formarea viitorului muzicolog.

Modulul, având ca scop formarea la elev a unui compartiment specific specialității, reprezintă o structură didactică unitară din punct de vedere tematic, atât pentru instruirea teoretică, cât și pentru cea practică. Acest modul formează și dezvoltă la elev un nivel înalt al cunoștințelor speciale în domeniul disciplinelor muzical-teoretice.

În procesul instruirii profesorii vor acorda atenție cu preponderență dezvoltării prin muzică vie a auzului melodic, armonic, polifonic și a simțului ritmic al elevului. Abilitățile practice se consolidează prin solfegiarea exercițiilor conform materialelor curriculare, analiza auditivă, notarea dicteului muzical, asigurând acumularea progresivă și temeinică a cunoștințelor și deprinderilor de specialitate. Disciplina **Solfegiu** reprezintă un proces de studiu complex, bazat pe module tematice și ore practice în cadrul cărora elevii vor aplica cunoștințele achiziționate.

II. Motivația, utilitatea modulului pentru dezvoltarea profesională

Misiunea strategică a modulului este de a contribui la definirea personalității artistice a viitorului muzician și om de cultură, la specializarea elevilor în domeniul artei prin însușirea de cunoștințe teoretice solide și dezvoltarea de abilități practice. Formarea și consolidarea competențelor profesionale vor permite absolvenților integrarea pe piața muncii sau continuarea studiilor prin programele de licență, masterat și doctorat.

Competența profesională a muzicologului reprezintă un sistem integrat de cunoștințe, capacități, deprinderi și atitudini dobândite prin învățare și mobilizate prin contexte și mijloace specifice de realizare, adaptate nivelului cognitiv al elevului.

Un rol considerabil în formarea traseului profesional al viitorului muzicolog îi revine disciplinei **Solfegiu** care are la bază abordarea materialului expus sub aspectele achiziționării cunoștințelor, intonării/interpretării, audierii/analizării și notării celor auzite.

Complexitatea fenomenului muzical, derivat din esența de dublă ipostază a muzicii, aceea de știință și de artă, implică multiple domenii specifice de studiu, precum și multiple planuri educative.

Studiul unității de curs **Solfegiu II** oferă elevilor oportunitatea operării practice la nivel de intonare, solfegiere cu componentele limbajului muzical universal, cu ajutorul căruia se pot lectura, intona, analiza relațiile între sunetele muzicale, începând cu notația și evoluând spre exerciții complexe și elemente de armonie, obținând echivalența între activitatea de cunoaștere și cea artistică.

Realizarea eficientă a obiectivelor specialității le permite absolvenților obținerea calificării de *muzicolog*, o integrare socio-profesională și dezvoltarea unei cariere de succes, care îl caracterizează ca o persoană inteligentă, armonios dezvoltată.

III. Competențele profesionale specifice modulului

- CS1. Identificarea și integrarea elementelor de limbaj studiate în aplicații specifice;
- CS2. Clasificarea noțiunilor de limbaj muzical;
- CS3. Corelarea elementelor de limbaj cu activitatea de solfegiere;
- CS4. Recunoașterea auditivă a exercițiilor propuse;
- CS5. Valorificarea creativă a elementelor de limbaj asimilate.

IV. Administrarea modului

Semestrul	Numărul de ore			Modalitatea de evaluare	Numărul de credite	
	Total	Contact direct				Lucrul individual
		Prelegeri	Practică			
I	90	15	45	30	ex	3

V. Unitățile de învățare

Unități de competență	Unități de conținut	Abilități
1. Criterii de apreciere ale elementelor structurale ale modului		
UC1 Identificarea și integrarea elementelor de limbaj studiate în aplicații specifice;	<p>1.1. Metodele de instruire tradiționale și moderne;</p> <p>1.2. Utilizarea corectă și funcțională a elementelor de bază ale tehnicii interpretative (inițiere vocală și instrumentală).</p> <p>1.3. Metrul și ritmul: măsurile compuse și mixte (4/4, 6/8, 6/4, 8/8, 7/16) - duratele în formulele ritmice excepționale: sincope și triolete..</p>	<p>A.1. Utilizarea programelor de notație muzicală cu aplicarea TIC.</p> <p>A.2. Clasificarea activităților de predare-învățare;</p> <p>A.3. Conștientizarea specificului de studiere a materialului didactic</p> <p>A.3. Elaborarea materialelor didactice (proiecte, ghiduri, fișe);</p> <p>A.4. Evaluarea și înregistrarea elementelor de limbaj muzical;</p> <p>A.5. Intonarea exemplurilor muzicale bazate pe dificultăți metro-ritmice în măsurile indicate.</p> <p>A.6. Distingerea diverselor formule metro-ritmice;</p>
2. Limbajul specific modului în procesul de învățare		
UC2. Clasificarea elementelor de limbaj muzical: <ul style="list-style-type: none"> - nominalizarea elementelor de limbaj; - clasificarea noțiunilor specifice; - descrierea exemplurilor de codificare grafică a muzicii. 	<p>2.1. Elementele structurale ale limbajului muzical:</p> <ul style="list-style-type: none"> - modul major și minor; - treptele stabile și instabile; <p>2.2. Intervale diatonice:</p> <ul style="list-style-type: none"> - simple și compuse; - perfecte și imperfecte; - mari, mici, mărite și micșorate; - intervale caracteristice. <p>2.3. Tipuri de acorduri:</p> <ul style="list-style-type: none"> - trisonuri principale, secundare, mărite, micșorate cu răsturnări; - septacordurile principale D7, II7, VII7 cu răsturnări. 	<p>A.7. Conștientizarea aplicării corecte a elementelor indicate;</p> <p>A.8. Aprecierea modurilor, treptelor, intervalelor, acordurilor;</p> <p>A.9. Determinarea funcțiilor acordurilor principale;</p> <p>A.10. Realizarea exercițiilor de formare a intervalelor și acordurilor;</p> <p>A.11. Notarea, intonarea și rezolvarea septacordurilor indicate în tonalitate și de la sunetul dat;</p> <p>A.12. Rezolvarea exercițiilor de codificare grafică a configurațiilor sonore.</p>

Unități de competență	Unități de conținut	Abilități
3. Sistemul de elemente ale limbajului muzical în cadrul activităților practice ale modulului		
UC3. Corelarea elementelor de limbaj cu activitatea de solfegiere.	3.1. Solfegii în baza fragmentelor muzicale la 1, 2, 3 și 4 voci; 3.2. Exemple selectate din muzica clasică și populară cu scopul formării culturii intonativ-interpretative; 3.3. Succesiuni de acorduri simple/compuse, principale și secundare; inflexiuni și modulații de gradul I de înrudire.	A.13. Solfegierea la prima vedere a textelor muzicale la 1 și 2 voci; A.14. Intonarea în tonalitatea dată a modurilor și treptelor; A.15. Intonarea intervalelor și acordurilor; Aprecierea la auz a succesiunilor din 6-7 acorduri; A.16. Intonarea fragmentelor din muzica clasică. A.17. Fredonarea melodiilor din folclorul autentic.
4. Modalități de dezvoltare a capacităților auditive		
UC4. Recunoașterea auditivă a exercițiilor propuse: - formarea și dezvoltarea culturii auditive în baza aprecierii elementelor modal-tonale, metro-ritmice, a treptelor diatonice și cromatice.	4.1. Exerciții cu aplicarea diverselor forme de lucru pentru dezvoltarea auzului muzical; 4.2. Tipurile de dicteuri muzicale de diferite niveluri de dificultate; 4.3. Procedeele de dezvoltare a memoriei muzicale.	A.18. Analizarea și recunoașterea auditivă a textelor muzicale care conțin trepte diatonice și cromatice în scopul formării auzului melodic, armonic, polifonic; A.19. Realizarea unui dicteu melodic tonal/cromatic pe 1 și 2 voci cu dificultăți metro-ritmice (ritmuri punctate, sincopate și triolette); A.20. Aprecierea la auz a succesiunilor de intervale consonante, disonante și caracteristice; A.21. Evaluarea la auz a diferitor tipuri de acorduri; A.22. Memorarea fragmentelor muzicale și a succesiunilor de intervale și acorduri.
5. Improvizația și creativitatea muzicală		
UC5. Valorificarea creativă a elementelor de limbaj asimilate; - identificarea aptitudinilor componistice; - dezvoltarea capacităților creative ale elevilor.	5.1. Improvizația la tematica propusă: - melodică, - ritmică, - armonică; 5.2. Exerciții de variere și transformare a unei teme muzicale. 5.3. Timbrul, tempoul, nuanțele dinamice, elementele melodice, ritmice și armonice în procesul de creație. 5.4. Noțiuni generale despre forma muzicală și elementele ei (motiv, frază, propoziție, perioadă).	A.23. Realizarea unor scurte improvizații; A.24. Crearea de formule de acompaniament; A.25. Compunerea unor contrapuncte la o temă dată; A.26. Crearea unor combinații simple de acorduri; A.27. Exersarea regulată cu utilizarea unor structuri ritmice; timbrale, structurale; A.28. Prezentarea unor compoziții simple.

VI. Repartizarea orientativă a orelor pe unități de învățare

Nr. crt.	Unități de învățare	Numărul de ore			
		Total	Contact direct		Lucrul individual
			Prelegeri	Practică/ Seminar	
1.	Criterii de apreciere ale elementelor structurale ale modului	10	4	4	2
2.	Limbajul specific modului în procesul de învățare	20	4	10	6
3.	Sistemul de elemente ale limbajului muzical în cadrul activităților practice ale modului	30	6	16	8
4.	Modalități de dezvoltare a capacităților auditive	20	4	8	8
5.	Improvizația și creativitatea muzicală	10	2	2	6
	Total	90	20	40	30

VII. Studiu individual ghidat de profesor

Materii pentru studiul individual	Produse de elaborat	Modalități de evaluare	Termeni de realizare
1. Criterii de apreciere ale elementelor structurale ale modului			
1.1 Varietățile modurilor majore/minore; 1.2 Înregistrarea pe suport electronic a unor fragmente muzicale.	1.1 Fișă-schemă: tabelul tonalităților majore/minore; exerciții în diferite tonalități.	Prezentarea fișei	Săptămâna 3
2. Limbajul specific modului în procesul de învățare			
21..Enarmonismul sunetelor; 2.2 Exerciții de notare proporțională în diferite măsuri; 2.3 Diferența între măsurile binare/ternare, simple/compuse și mixte.	2.1 Fișă-schemă de sinteză ilustrativă a sunetelor enarmonic egale; 2.2. durate diferite; exerciții ritmice.	Prezentarea fișei; executarea exercițiilor	Săptămâna 5
3.Sistemul de elemente ale limbajului muzical în cadrul activităților practice ale modului			
3.1 Intervale în tonalitate și de la sunetul dat; 3.2 Interpretarea vocală a fragmentelor muzicale care conțin structuri metro-ritmice simple, compuse și mixte; 3.3 Coordonarea vocilor în cântul de ansamblu la 2/3 voci.	3.1 Reprezentarea grafică a schiței:notarea <i>intervalelor</i> conform treptelor modului major/minor; 3.2 Solfegii la o voce cu utilizarea treptelor cromatice cu diferit grad de dificultate.	Reprezentarea grafică a schiței; aprecierea intervalelor la auz	Săptămâna 8
4.Modalități de dezvoltare a capacităților auditive			
4.1 Determinarea și	4.1 Audierea și aprecierea	Recunoașterea	Săptămâna 10

Materii pentru studiul individual	Produse de elaborat	Modalități de evaluare	Termeni de realizare
aplicarea varietăților tonal-modale; 4.2 Exerciții pentru dezvoltarea auzului interior.	varietăților modale; 4.2 Executarea exercițiilor specifice.	modurilor populare	
5. Improvizația și creativitatea muzicală			
5.1 Diversitatea tehnici componistice. 5.2 Forme muzicale/schițe aplicate în procesul de improvizare.	5.1 Crearea unei linii melodice în baza scării modale și formulelor melodico-ritmice propuse; 5.2. Notarea suportului armonic/acordic ; 5.3. Compunerea lucrărilor muzicale simple.	Prezentarea publică a fragmentelor muzicale	Săptămâna 12

VIII. Lucrările practice recomandate

Nr. crt.	Unități de învățare	Lucrări practice
1.	<i>Criterii de apreciere ale elementelor structurale ale modului</i>	Operarea cu noțiuni de varietăți modale, timbrale, dinamice.
2.	<i>Limbaajul specific modului în procesul de învățare</i>	Solfegierea și memorarea fragmentelor muzicale la 1 și 2 voci.
3.	<i>Sistemul de elemente ale limbajului muzical în cadrul activităților practice ale modului</i>	Utilizarea corectă a notației înălțimilor și duratelor sunetelor, intervalelor, acordurilor și succesiunilor armonice; Lecturarea și notarea unor fragmente muzicale.
4.	<i>Modalități de dezvoltare a capacităților auditive</i>	Realizarea dicteuri de diferit grad de dificultate.
5.	<i>Improvizația și creativitatea muzicală</i>	Redarea prin expresie grafică a imaginii sonore.

IX. Sugestii metodologice

În cadrul activităților organizate la ore, elevii și cadrele didactice utilizează practic diverse strategii de învățare, menite să formeze competențe de comunicare eficientă, de creare a unor relații de succes, de explorare a resurselor personale și a carierei.

Procesul de predare/învățare/evaluare a disciplinei *Solfegiu* se produce în baza unei abordări strategice a conceptului didactic de abordare și acțiune a resurselor procedurale (forme, metode, mijloace tehnice) și a principiilor didactice utilizate în procesul de vehiculare a conținuturilor în vederea formării competențelor profesionale de specialitate și specifice disciplinei.

Principii didactice:

- realizarea obiectivelor proiectate, însușirea de cunoștințe, formarea de deprinderi și de competențe transversale și profesionale;
- îmbinarea aspectelor de natură teoretică și cultivarea unor abilități legate de realitățile activităților din domeniul *muzicologie*;

- structurarea demersurilor educaționale pe concepția *învață acționând* și dezvoltarea unor dexterități de ordin practic;
- valorificarea unor tehnici moderne de instruire, inclusiv de dezvoltare a creativității și a gustului estetic.

Solfegiu ca disciplină de profil se realizează pe două nivele – informativ-teoretic și formativ-aplicativ care se intersectează nemijlocit:

- **Nivelul informativ teoretic** vizează instruirea, acumularea de cunoștințe, însușirea noțiunilor de specialitate. În urma exersărilor sistematice se formează capacități de intonare și interpretare, de utilizare adecvată a limbajul specific, de lecturare corectă a fragmentelor melodice;
- **Nivelul formativ-aplicativ** presupune formarea atitudinii față de valorile artistice ceea ce contribuie la afirmarea idealului estetic, a capacității de a audia, analiza și a reproduce materialul muzical.

Metodele recomandate pentru a fi utilizate în procesul de predare-învățare sunt: realizarea sarcinilor individuale/de grup sub conducerea cadrului didactic, lucrări practice, lucrări scrise, elaborarea proiectelor de creație.

În proiectarea didactică de lungă și scurtă durată profesorul se va ghida de prezentul Curriculum, atât în compartimentul competențe, cât și conținuturi recomandate. Structurarea pe semestru a unităților de învățare și a competențelor specifice și finalităților modulare se va realiza la discreția cadrului didactic, care are obligația de a forma la elevi toate competențele specifice.

Pentru eficientizarea asimilării cunoștințelor și dezvoltarea abilităților practice se propune utilizarea metodelor de predare-învățare activ-participative, printre avantajele cărora se enumeră următoarele:

- Sunt centrate pe elev și activitate;
- Pun accent pe dezvoltarea gândirii, formarea aptitudinilor și a deprinderilor;
- Încurajează participarea elevilor, inițiativa, implicarea și creativitatea;
- Determină un parteneriat profesor-elev prin realizarea unei comunicări multidirecționale.

Specificul disciplinei *Solfegiu* constă în asigurarea la elevi a capacităților necesare integrării, asimilării și operării cu limbajul muzical. Traseul didactic parcurs în acest sens, pentru fiecare element în parte este:

1. Receptarea, conștientizarea, analizarea, execuția vocală prin **solfegiere**;
2. Receptarea, conștientizarea, analizarea, notarea (prin semne specifice) – **dicteul**;
3. Valorificarea expresivă a limbajului asimilat prin exerciții în improvizație – **creația**.

Parcursul acestei căi asigură, pe lângă respectarea specificului disciplinei, achiziții tehnice pentru o bună pregătire de specialitate. Capacitatea de descifrare a partiturilor, de analizare și structurare a lor, numind și respectând elementele de limbaj muzical, reprezintă un suport necesar fiecărui *muzicolog*.

Dicteul muzical ca o formă specifică de activitate didactică în cadrul disciplinei *Solfegiu* dezvoltă auzul muzical, cu sprijin pe auz intern, fiind un important factor în consolidarea abilităților specifice. Pornind de la realitatea comunicărilor interdisciplinare, solfegierea corectă constituie calea care conduce spre notarea eficientă a dicteului muzical.

Dezvoltarea gândirii tonal-funcționale are prioritate firească în activitatea didactică. Solfegiile tonale la una și două voci se completează cu dicteul tonal-funcțional structurat în: dicteu ritmic, melodic, ritmico-melodic la o voce și armonic – la două voci.

Audiția muzicală în cadrul cursului de *Solfegiu* asigură liantul între teoria și practica muzicală. Folosirea exemplurilor din creația muzicală asigură contactul permanent cu muzica vie, dezvoltând identitatea artistică a elevului.

Solfegierea exercițiilor necesită respectarea unor norme specifice de emisie a sunetului. Astfel interpretarea unor partituri corale de către grupul de elevi contribuie la dezvoltarea auzului armonic și polifonic.

Creația reprezintă treapta superioară pe linia valorificării elementelor de limbaj asimilate. Cu precădere, solfegiul și, mai ales, deprinderea de citire la prima vedere, favorizează dezvoltarea eficientă a capacităților muzicale. Exercițiile de creație permit valorificarea elementelor de limbaj asimilate și dezvoltă capacitățile elevilor de operare cu limbajul muzical.

Metode utilizate în procesul de predare-învățare:

a) Tradiționale:

- demonstrația;
- observația;
- exercițiul;
- descoperirea;
- modelarea;
- brainstorming-ul;
- instruirea programată.

b) Specifice:

- euristică (de descoperire personală);
- metoda asemănării și contrastului;
- analiza muzicală;
- metoda generalizării muzicale;
- metoda stimulării imaginației;
- metoda reinterpretării artistice a muzicii (caracterizări poetice).

Disciplina *Solfegiu* posedă un anumit caracter aplicativ. Curriculumul actual, centrat pe elev, adoptă o abordare practică de învățare prin acțiune, introduce o serie de metode și tehnici de învățare care stimulează implicarea activă a elevului în procesul educațional și asumarea responsabilității pentru propria formare.

Accentul se va pune pe dinamizarea procesului de învățare, pe formarea de competențe specifice, care asigură absolvenților șanse sporite de angajare în câmpul muncii și oportunități de realizare profesională.

X. Sugestii de evaluare a competențelor profesionale

Evaluarea reprezintă o componentă organică a procesului de învățare. Orice proces educațional se finalizează prin **evaluare**, ca o cunoaștere și recunoaștere a rezultatelor procesului de achiziționare și formare. Evaluarea reprezintă un feed-back permanent între agenții procesului educativ, menit să confirme formarea la elevi a competențelor scontate. Evaluarea competențelor pornește de la definirea clară a acestora, drept capacitate de rezolvare a problemelor într-un context dat. Astfel, componența profesională a muzicologului se referă la capacitatea unui individ de a implica experiența, cunoștințele și abilitățile obținute anterior în activitatea practică.

Axarea procesului de învățare-predare-evaluare pe competențe presupune efectuarea evaluării pe parcursul întregului proces de instruire. Evaluarea continuă va fi structurată în evaluări formative și evaluări sumative (finale). Pornind de la caracterul aplicativ al curriculumului modular, evaluarea va viza mai mult aspectele ce țin de interpretarea creativă a informațiilor și de capacitatea de a rezolva situațiile de problemă.

Pentru a permite o individualizare a evaluării și o motivare suplimentară a elevilor, sarcinile de evaluare formativă vor fi ierarhizate pe grade de dificultate.

Tipurile evaluării:

1. După originea factorilor angajați în procedura de evaluare deosebim:

- **evaluarea internă** (realizată de profesorul care a organizat activitatea didactică);
- **evaluarea externă** (realizată de o altă persoană decât cea care a organizat activitatea didactică cu elevul/elevii evaluat);
- **coevaluarea** (realizată în comun de către profesor și elevi);
- **autoevaluarea** (realizată de cei ce învață);

După momentul efectuării evaluării deosebim:

- **evaluare inițială**, cu funcție predictivă;
- **evaluare continuă**, cu funcție normativă;
- **evaluare finală**, cu funcție cumulativă sau sumativă.

Metodele folosite pentru evaluarea continuă presupun chestionarea orală sau scrisă, lucrările practice, proiectele, testările interactive asistate de calculator. Pentru a eficientiza procesele de evaluare, înainte de a demara evaluările propriu-zise, cadrul didactic va aduce la cunoștința elevilor tematica lucrărilor, modul de evaluare (bareme/grile/criterii de notare) și condițiile de realizare a fiecărei evaluări.

Profesorul este responsabil de selectarea celor mai eficiente metode de evaluare pentru un anumit mod de învățare:

- concentrarea asupra unei evaluări valide și cu impact în procesul de învățare;

- aplicarea evaluării într-un mod adecvat pentru toți cei care învață;
- înregistrarea rezultatelor ca dovadă pentru un audit de calitate.

În procesul evaluărilor continue se va da atât o apreciere obiectivă a cunoștințelor și competențelor elevilor, cât și a progreselor individuale.

Evaluarea curentă/formativă se va realiza prin diverse modalități: observarea comportamentului elevului, analiza rezultatelor activității elevului, discuția/conversația, prezentarea proiectelor individuale de activitate.

Evaluarea sumativă se realizează la finele fiecărui modul în baza simulării în atelier a unei situații de problemă din contexte profesionale variate, care solicită elevului demonstrarea competenței profesionale. Cadrele didactice vor elabora sarcini prin care vor orienta comportamentul profesional al elevului spre demonstrarea sistemului de cunoștințe și abilități.

Metoda de evaluare este o cale prin care profesorul oferă elevului posibilitate de a demonstra nivelul de stăpânire a cunoștințelor, de forme și dezvoltare a diferitor capacități, de integrare a lor în competențe. Există două categorii de evaluare: **tradiționale** și **complementare**.

Metode tradiționale de evaluare:

- scări de apreciere (foarte bine, bine, mediu, suficient și insuficient);
- chestionare;
- lucrări scrise;
- lucrări practice;
- teste de cunoștințe;
- examene.

Metode complementare de evaluare:

- *observarea sistematică a comportamentului elevilor* (fișa de evaluare, scara de clasificare, lista de verificare);
- *portofoliul*;
- *autoevaluare*;
- *jurnalul reflexiv*;
- *metoda C.S.E.* (cine sunt eu).

Metodele complementare de evaluare posedă cel puțin două caracteristici importante: permit realizarea evaluării în strânsă legătură cu predarea-învățarea, deseori concomitent cu acestea; se referă la rezultatele obținute pe o perioadă mai îndelungată (competențe, atitudini, interes etc.)

Produsele recomandate pentru evaluarea nivelului de dezvoltare a competențelor sunt prezentate în tabelul de mai jos. În utilizarea metodelor de evaluare este necesar să se țină cont de scopul sarcinii și criteriile de evaluare a produselor solicitate de la elevi:

Nr. crt.	Produse pentru măsurarea competenței	Criterii de evaluare a produselor
----------	--------------------------------------	-----------------------------------

1.	Exerciții sonore	Solfegiere la prima vedere
		Solfegiere la 1-2 voci cu diferit grad de dificultate
		Fredonarea temelor muzicale din repertoriul academic
		Fredonarea temelor muzicale folclorice
		Intonarea modurilor major/minor, populare
		Intonarea treptelor, intervalelor și acordurilor
2.	Chestionarea orală	Aprecierea auditivă a elementelor de limbaj muzical
		Modul de interpretare a rezultatelor
		Corectitudinea răspunsului în raport cu conținuturile predate și obiectivele stabilite
3.	Teste scrise – dicteul muzical	Realizarea dicteurilor la 1-2 voci
		Realizarea dicteurilor cu dificultăți metro-ritmice
		Indicarea corectă a formulelor ritmice excepționale
		Prezentarea și interpretarea rezultatelor
4.	Diagrama evoluției indicatorilor pe calculator	Selectarea corectă a informațiilor necesare
		Formarea adecvată a elementelor diagramei
5.	Fișe de lucru	Corectitudinea și completitudinea formulării răspunsurilor; utilizarea limbajului; rezolvarea corectă a sarcinilor fișei; complexitatea formulării concluziilor
		Elaborarea și structura proiectului, acuratețea, rigoarea și coerența demersului științific, logica și argumentarea ideilor, corectitudinea concluziilor

XI. Resursele necesare pentru desfășurarea procesului de studii

Cerințele față de sălile de curs:

Dotarea cu:

- mobilier școlar;
- tablă cu portativ muzical;
- instrument muzical (pian);
- calculator, proiector MM, ecran de proiectare.

Mijloace de învățământ:

- clavire, partituri;
- manuale, culegeri de exerciții;
- reprezentări audio-vizuale (imprimări ale lucrărilor muzicale studiate).

XII. Resursele didactice recomandate elevilor

Nr. crt.	Denumirea resursei	Locul în care poate fi consultată/ accesată/ procurată resursa	Numărul de exemplare disponibile
1.	Țurcanu L. <i>Solfegiu</i> . Chișinău, 1984.	Biblioteca CEEA „Ștefan Neaga”	
2.	Țurcanu L. <i>Solfegiu</i> . Chișinău, 1987.	Biblioteca AMTAP	
3.	Драгомиров П. <i>Учебник Сольфеджио</i> . М., 1965.	Biblioteca CEEA „Ștefan Neaga”	
4.	Ладухин Н. <i>Одноголосное сольфеджио</i> . М.,	Biblioteca CEEA „Ștefan	

	1975.	Neaga”	
5.	Bughici D. <i>Dicționar de forme și genuri muzicale</i> . București, 1978.	Biblioteca AMTAP	
6.	<i>Dicționar de mari muzicieni</i> . București, 2006.	Biblioteca CEEA „Ștefan Neaga”	
7.	Gagim G., Șleahțișchi M. <i>Dicționar de pedagogie muzicală</i> . Chișinău, 1994.	Biblioteca Națională a Republicii Moldova	
8.	Moraru M. <i>Dicționar de forme și genuri muzicale</i> . Chișinău, 1998.	Biblioteca CEEA „Ștefan Neaga”	
9.	Агажанов А. <i>Курс сольфеджио</i> . М., 1965.	Biblioteca CEEA „Ștefan Neaga”	
10.	Способин И. <i>Двухголосное сольфеджио</i> . М., 1977.	Biblioteca CEEA „Ștefan Neaga”	
11.	Кириллова В., Попов В. <i>Сольфеджио</i> . М., 1978.	Biblioteca AMTAP	
12.	Леонова Л. <i>Полифоническое сольфеджио</i> . М., 1990.	Biblioteca CEEA „Ștefan Neaga”	